

Oslo kommune, Bymiljøetaten
postmottak@bym.oslo.kommune.no

Oslo, 17. februar 20

Høringsuttalelse til forvaltningsplan for:

ØSTENSJØMRÅDET MILJØPARK 2020-2030

Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) er paraplyorganisasjon for friluftslivet i Oslo-regionen og har som hovedformål å ivareta natur- og friluftslivet i regionen.

OOF støtter de fleste målsettingene og tiltakene i denne planen. Vi er i stor grad enig om hvilke trusler som Østensjøområdet Miljøpark står ovenfor og vi er også enige i hovedgrepene for å møte disse truslene.

Miljøparkens reguleringsbestemmelser har en målsetting å «sikre barn og unge gode oppvekstvilkår, fremme folkehelse og trivsel». Dette reflekteres dårlig i planen.

Planen er ikke oppdatert på Oslo kommunes kartlegging og verdsetting av friluftsområder, det gjelder både forvaltningsplanen og kartleggingen er utført av bymiljøetaten!

Vi håper derfor at kommunen sørger for at planen blir forbedret på disse punktene.

OOF er i stor grad enige i trusselbilde og hovedgrepene, som er ramset opp på side 1 i planen.

TRUSSEL 1: FRAGMENTERT FORVALTERANSVAR OG MANGLENDE ØKONOMISKE MIDLER

OOF støtter planens forslag om å etablere «*et eget forvaltningsorgan for miljøparken i regi av Bymiljøetaten*», men vi mener at en leder, ut over biologi -og naturforvaltningskompetanse, også må ha god kompetanse og erfaring i det å finne gode løsninger mellom brukerinteresser og verneinteresser.

Når det gjelder økonomi, så ser vi positivt på et nytt forvaltningsorgan, som kan prioritere midlene på en helhetlig måte og etter de målene som denne planen ender opp i. Hovedutfordringen er jo de knappe rammene som friluftslivet generelt har i Oslo.

TRUSSEL 2: UTBYGGINGSPRESS

OOF støtter her forslagene om å etablere hensynssoner, utvide miljøparken og å utvide naturreservatet.

OOF forutsetter at turveiene, ved en utvidelse av naturreservatet ivaretas på en god måte.

TRUSSEL 3: FORURENSNING

OOF støtter de foreslåtte tiltakene som forebygging av utslipp fra bensinstasjoner, E6 o.l. og informasjon om ulempene ved å mate fugler med brød o.l. Dette siste tiltaket har vist seg å redusere problemene som foring av fuglene i Østensjøvannet har medført.

OOF støtter også tiltakene for å redusere og fjerne problemene med gummigranulat fra kunstgressbanene i området.

OOF støtter også Østensjøvannets Venners påpeking av et behov for et strengere regime for brøyting, snødeponering og salting i og rundt miljøparken.

TRUSSEL 4: GJENGROING AV KULTURLANDSKAPET OG FREMMEDE ARTER

OOF støtter målene på side 73 om å:

- *Bevare og styrke det stedegne mangfoldet av naturmiljøer og arter.*
- *Skjømte kulturmark mot gjengroing.*
- *Hindre at fremmede arter endrer økosystemene.*

Vi støtter derfor også de foreslåtte tiltakene på side 74-77 . I denne sammenheng er det viktig for oss å framheve den store innsatsen som frivillige bidrar med i dette arbeidet. Her spiller jo Østensjøvannets Venner en svært viktig rolle.

For OOF er det derfor svært viktig at de frivillige og deres organisasjoner tas på alvor, ved at deres innsats og kompetanse verdsettes og inkluderes i denne og kommende planer.

TRUSSEL 5: EROSJON

OOF støtter målet på side 73 om å «stans erosjon, reetablere/restaurere våtmark med kantsoner og gjengrodd kulturmark».

TRUSSEL 6: ØKT BRUK AV MILJØPARKEN

OOF støtter planens hovedgrep (side 1) om å «*fortsette kanalisering av ferdsel til hovedturveier og de viktigste publikumsområdene, samtidig som ferdsel i de mest sårbare områdene begrenses*».

OOF støtter derfor i all hovedsak de konkrete forslagene om å legge om hovedturveiene.

Men OOF er kritisk til å fjerne den eksisterende belysningen på turveien over Bogerudmyra. Den er viktig for bruk og trygghet på kveldene, særlig i vinterhalvåret. Vi antar at belysningen i liten grad påvirker fuglelivet på denne tiden av året.

Tilbakeføring av Merkantilbanen til naturområde bør ikke hindre bruken av skråningene ned mot banen til aking o.l.

OOF støtter også forslaget om en ny tverrforbindelse over Rustadfeltet, rett sør for Bogerudmyra.

Men, vi er samtidig opptatt av at omlegging av turveier ikke i for stor grad reduserer opplevelseskvalitetene for brukerne. Fordelene ved en omlegging av turveien må være godt dokumentert og betydelige for naturmangfoldet. Vi støtter derfor utsagnet på side 60: «*Det er viktig for rekreasjonsverdien at man stedvis kommer ned til og har utsyn over vannspeilet.*»

OOF støtter tiltakene på side 73 i planen om:

- å «*oppfordre til hensynsfull ferdsel i hekke- og trekketid for fugl gjennom skilting*»
- å «*skilte fartsregulering for sykkel*»
- å «*styre atkomst til Østensjøvannet*» ved tiltak som taugjerder, gangveier på påler, fugleskjul, plattinger og amfi, gjerne kombinert med erosjonssikringstiltak.
- Helårs båndtvang som kombineres med informasjonstiltak og etablering av hundepark uten båndtvang.

TRUSSEL 7: KONFLIKTER MELLOM VERN OG BRUK

OOF er enig i at konfliktene mellom bruk og vern er reelle i Østensjøområdet Miljøpark, slik det ofte er i naturområder som brukes mye av folk.

For OOF er det avgjørende at de store naturverdiene i Østensjøområdet Miljøpark ikke ødelegges. Belastningen på området er i dag høy med hele 250 000 besøkende per år.

OOF mener derfor at en må ha et restriksjonsnivå som er så høyt at en er rimelig trygg på at området bevares for kommende generasjoner.

Samtidig bør aktiviteter, bruk og tilrettelegging som ikke ødelegger eller forringer naturverdiene kunne tillates.

LYS LANGS TURVEIENE I MILJØPARKEN

Turveien i Østensjøområdet Miljøpark er kun delvis belyst og bruken på kveldene i vinterhalvåret er derfor betydelig lavere enn ellers i året. Lys langs turveiene er generelt gunstig for friluftsliv og fysisk aktivitet, fordi det bidrar til økt trygghet og gjør det mulig å benytte turveiene i vinterhalvåret.

Ifølge planen (side 49) har det «*vært et ønske i bydelen om mer belysning for å gi økt opplevelse av trygghet når det er mørkt. Dette gjelder særlig på strekningen fra Bogerudmyra til Abildsø gård, og gjennom skogen mot Manglerud.*»

Men planen avviser dette ønsket og viser til at «en utredning av konsekvenser for naturmangfoldet konkluderte med negative effekter både som følge av selve lyspåvirkningen på svært mange arter og økt ferdsel av folk i døgnets mørke timer. Det er av den grunn frarådet.»

OOF mener at belysning av turveiene i Miljøparken vil være et vesentlig folkehelseiltak for lokalbefolkningen. Undersøkelser viser at om turveien befinner seg lengre unna enn 500 meter så synker bruken betydelig.

Samtidig mener OOF at om belysning har store negative effekter for naturmangfoldet så bør den ikke tillates. Belysning i eller rett ved Østensjøvannet naturreservat er derfor ikke aktuelt.

I de andre delene av Østensjøområdet Miljøpark bør det derimot etter vår mening kunne være aktuelt med belysning, slik at befolkningen kan benytte seg av turveien i den mørke tiden av året. Dette er jo også den tiden av året når fugle- og insektlivet er minst aktivt.

OOF mener derfor at en i planen bør utrede belysningsspørsmålet på en grundigere måte, med sikte på å få til et bedre nettverk av belyste turveier i Miljøparken, utenfor naturreservatet. Da bør en nok også inkludere områdene utenfor parken.

NYTT VÅTMARKSSENTER

OOF støtter etableringen av et nytt våtmarkssenter i Miljøparken. Vi mener at plasseringen av senteret og valg av metoder bør være så skånsomme som mulig.

Vi støtter derfor Østensjøvannet Venners forslag om å plassere senteret i sørenden av Abildsøfeltet. En slik plassering kommer i liten grad i konflikt med vernehensynene og en unngår også støy fra biltrafikken. Lokaliseringen skulle også være gunstig i forhold til senterets pedagogiske formål.

I tillegg unngå en at den svært populære lekeplassen ved parkeringsplassen på østsiden av vannet blir rammet av en slik utbygging.

OOFs KOMMENTAR TIL BÅLPlassen PÅ TALLBERGET

OOF støtter forslaget om å flytte bålplassen vekk fra kulturminnene på Tallberget, men vi må påpeke at dette er en svært viktig samlingsplass for lokalbefolkningen på Manglerud. Bålplassene brukes svært ofte av skole, barnehager og barnefamilier. Det er derfor meget viktig at en finner et godt alternativ rett i nærheten.

OOF MENER AT FRILUFTSLIV ER MANGELFULLT BEHANDLET

OOFs støtter de aller fleste av tiltakene for friluftsliv og vi vil spesielt trekke fram: nytt våtmarkssenter, bedre skilting og informasjon, tiltak for bedre kollektivtransport, sykkelparkering og trafiksikkerhet, oppgradering av

hovedturveinettet, klopping av stier og en ny steintrapp fra Merkantilbanen og opp til Bakkehavn, etablering av nye rasteområder og toalettanlegg, og flere fugleskjul.

OOF mener samtidig at alle disse tilretteleggingstiltakene for friluftslivet må vurderes i forhold til den overordnede målsettingen om å ta vare på naturverdiene i Miljøparken.

Selv om det er mange gode tiltak for friluftsliv i planen har en del mangler:

PLANEN MANGLER EN FAGLIG VURDERING AV FRILUFTSLIVET

Friluftslivsområdene i Østensjø bydel ble nylig verdsatt og kartlagt, etter nasjonal metodikk, og på oppdrag av Bymiljøetaten. Resultatene har vært tilgjengelig i Oslo kommunes kartdatabase siden sommer/høst 2019.

Oslo og Omland Friluftsråd var prosjektleder for dette arbeidet og fungerte som sekretær for en arbeidsgruppe bestående av ressurspersoner fra bydelens organisasjoner og fra bydelsadministrasjonen.

Østensjøområdet Miljøpark er delt opp i mange større og mindre friluftslivsområder og en rekke parametre er vurdert, som f.eks. brukerfrekvens, opplevelseskvaliteter, ferdselsårenes betydning, tilrettelegging, kunnskapsverdier, lydmiljø, inngrep m.fl.

OOF anbefaler derfor sterkt at denne grundige og systematiske kartleggingen og verdsettingen av friluftslivet benyttes i status-delen for kapittel 1.7 *Idrett, friluftsliv, rekreasjon og læring*, på side 38 til 41. På den måten blir kunnskapen om friluftslivet i området oppdatert og kvalitet på dette kapittelet forbedres.

PLANEN SYNLIGJØR IKKE VIKTIGE FERDSELSÅRER

Oslo har et omfattende turveinett, hvorav flere går gjennom miljøparken. Dette synliggjøres i liten grad i planen. Det gjelder også flere viktige innfallsårer til miljøparken. Adkomster fra T-banestasjonene er særlig viktige. I teksten og på kartet på side 40 bør dette komme mere tydelig fram.

BARN, UNGE OG FOLKEHELSE MÅ INN I PLANENS MÅL OG TILTAK

OOF støtter i hovedsak målene for «idrett, friluftsliv, rekreasjon og læring», på side 87 i planen. Men målene er ikke helt i tråd med Østensjøområdets miljøparks reguleringsbestemmelser, der det i siste punkt står at det er en målsetting å «sikre barn og unge gode oppvekstvilkår, fremme folkehelse og trivsel».

OOF mener at planen i alt for liten grad drøfter hvilken rolle Østensjøområdet Miljøpark kan spille for barn og unges oppvekstvilkår og for befolkningens folkehelse og trivsel.

Planen har med et punkt knyttet til den pedagogiske virksomheten på Våtmarkssenteret, som til gjengjeld er svært imponerende med om lag 8000

barnehagebarn og skoleelever på kursopplegg. Om folkehelse står det litt om trening/treningsapparater, men ellers lite.

OOF foreslår derfor å endre det første målpunktet (side 87) (markert med gult) og føye til et ekstra målpunkt:

- ***Tilrettelegge for friluftslivsaktiviteter som turgåing, opphold i naturen, fugletitting, lek og fysiske aktivitet på en måte som gir økt trivsel, bedre helse og muligheter for opplevelse av miljøparkens særpreg og mangfold uten å påføre slitasje og skader.***
- ***Miljøparken skal spesielt bidra til gode oppvekstvilkår for barn og unge.***

OOF mener at planen i større grad må klargjøre barn og unges behov for friluftslivs- og aktivitetstiltak og prioritere tiltakene i tråd med det. Nedenfor følger en liste med mulig tiltak knyttet til målsettingen om å «sikre barn og unge gode oppvekstvilkår, fremme folkehelse og trivsel.»

Flere lekeplasser

Lekeplassen i sørenden av vannet er et av de mest brukte områdene i parken. Dette området er særlig attraktivt for barn og barnefamiliene. Hele Miljøparken har kun en lekeplass.

OOF støtter derfor generelt forslaget om flere lekeplasser f.eks ved et nytt våtmarkssenter og ved svabergene vest for Bogerudmyra.

OOF mener at planen også bør synliggjøre behovet for lekeplasser i bydelen og drøfte om det er andre deler av Miljøparken der det bør etableres en lekeplass, forutsatt at det ikke går ut over Miljøparkens naturverdier.

Flere ake- og skileikområder

Områder for aking-, ski og snøaktiviteter er viktige i vinterhalvåret. Det får barnefamilien ut i den mørke og kalde delen av året. Det finnes områder i Miljøparken der dette skjer, men ingen områder som er spesielt godt tilrettelagt for dette.

OOF mener at planen bør utrede behovet for akebakker og skileikområder og om det er områder i Miljøparken som kan egne seg for denne typen vinteraktiviteter.

Det er flere skoler i området og i forbindelse med skidager kjøres det opp skiløyper på Abildsøjordet. Hva med skiaktiviteter og aking på jordene til Østensjø gård? Akebakker kan også være aktuelle ved Rustad-feltet, ved Merkantilbanen og kanskje i den gamle Rognerudbakken?

Tilretteleggingstiltak mot Østensjøvannet

OOF støtter forslaget om å etablere tilrettelagte atkomster til vannflaten for fugletitting, rullestolbrukere og som utgangspunkt for skøytegang om vinteren. Disse tiltakene er viktige for både barn, unge, folk med funksjonsnedsettelse, folkehelse og trivsel.

Rammen for denne typen tiltak er selvfølgelig at naturmangfoldet ikke påvirkes negativt.

OOF ER POSITIV TIL Å ENDRE REGULERINGSPLANEN

OOF er positiv til hovedgrepet på side 1 i planen, der det foreslås en «*ny reguleringsplan ... som åpner for tiltak som gagnar både naturmangfold og rekreasjon, samt tydeliggjør verdier, aktivitet og utviklingsmuligheter i de ulike delområdene.*»

Dette støtter OOF, men vi må påpeke at det da særlig er tiltak for barn og unge som skal prioriteres.

Med vennlig hilsen

Tom Fremstad

7

Generalsekretær

Johan Hval
Rådgiver